

Plitvice Nationalpark – vandring mellem turkisblå søer, vandfald og urskov

Fra tirsdag den 27. april til tirsdag den 4. maj 2027

Kroatien – et land mellem Centraleuropa og Balkan

Kroatien ligger, hvor Centraleuropa, Balkan og Middelhavsområdet mødes, og landets historie er præget af netop denne placering. Området har gennem århundreder været påvirket af romere, venetianere, habsburgere, osmanner og sydslaviske folk. Fra omkring det 1. århundrede f.Kr. blev store dele indlemmet i Romerriget. Romerne satte tydelige spor flere steder i landet.

De slaviske kroater slog sig ned i området i 600-tallet, og i middelalderen opstod et selvstændigt kroatisk kongerige. I 1102 kom Kroatien i union med Ungarn, og fra 1500-tallet blev landet knyttet til det habsburgske rige. Samtidig lå Kroatien i århundreder tæt på grænsen til Det Osmanniske Rige. Området omkring Plitvice

var en del af denne urolige grænseregion, hvilket har sat sit præg på områdets historie og befolkningssammensætning.

Efter Første Verdenskrig og Østrig-Ungarns sammenbrud i 1918 blev Kroatien en del af det nye sydslaviske kongerige, som senere fik navnet Jugoslavien. Efter Anden Verdenskrig blev Jugoslavien en socialistisk føderation under Josip Broz Tito, og Kroatien var en af landets seks republikker. Så selvstændighed har der ikke været meget af for Kroaterne.

Da Jugoslavien begyndte at gå i opløsning, erklærede Kroatien sig uafhængigt i 1991. Det blev efterfulgt af en blodig krig (med serberne), som varede til 1995. Området ved Plitvice fik en særlig rolle. Her fandt den 31. marts 1991 et af de første væbnede sammenstød i den kroatisk uafhængighedskrig sted – en begivenhed kendt som Plitvice Bloody Easter.

Efter krigen gennemgik Kroatien en omfattende genopbygning og orienterede sig i stigende grad mod Vesteuropa. Landet blev medlem af NATO i 2009 og EU i 2013. Den 1. januar 2023 indførte Kroatien euroen og blev samtidig medlem af Schengenområdet. Så Kroatien er et meget ungt demokrati.

I dag er Kroatien en selvstændig republik med knap fire millioner indbyggere. Landets dramatiske historie kan stadig aflæses i landskabet, arkitekturen og kulturen – også omkring Plitvice, hvor grænselandets historie møder et af Europas mest enestående naturområder.

Kroatien i dag – hvad lever kroaterne af?

Kroatien er i dag en moderne EU-økonomi, hvor serviceerhvervene fylder mest. Der er dog betydelige forskelle mellem Adriaterhavskysten, hovedstaden Zagreb og de mere tyndtbefolkede områder inde i landet.

Turismen er en af landets vigtigste indtægtskilder. Samlet set ca. 25% af BNP. Danmark ca. 7%.

Langs Adriaterhavskysten er økonomien i høj grad præget af turisme. Hoteller, ferielejligheder, restauranter, caféer, lystbådehavne, transport og turistaktiviteter beskæftiger mange mennesker. Fiskeri samt vin- og olivenproduktion spiller også en rolle. Bagsiden er, at mange arbejdspladser er sæsonbetonede, og den store efterspørgsel efter ferieboliger har presset boligpriserne op i flere kystområder.

Inde i landet ser billedet anderledes ud. Omkring Zagreb findes mange arbejdspladser inden for administration, finans, handel, IT, uddannelse og andre serviceerhverv. I det nordlige Kroatien har industrien relativt stor betydning, mens landbruget især spiller en rolle i det østlige Kroatien. Her dyrkes blandt andet korn, majs, solsikker, frugt og grøntsager, og der holdes kvæg og svin.

Området omkring Plitvice er tyndt befolket. Nationalparken og turismen skaber mange af områdets arbejdspladser, men bevæger man sig væk fra søerne, møder man et langt mere landligt Kroatien med skovbrug, mindre landbrug og små landsbyer.

Fodbold – mere end bare sport

Fodbold har en helt særlig position i det kroatisk samfund. For et land med under fire millioner indbyggere har Kroatien opnået bemærkelsesværdige internationale resultater.

Landsholdet blev nummer tre ved VM i 1998, nåede VM-finalen i 2018 og vandt igen bronze i 2022. Efter VM-finalen i 2018 blev holdet modtaget af enorme menneskemængder i Zagreb.

Fodbolden blev især efter selvstændigheden tæt forbundet med den nye nationale identitet. Landsholdets resultater har skabt en stærk fælles national stolthed.

Plitvice Nationalpark

Plitvice Nationalpark ligger i det bjergrige centrale Kroatien mellem bjergområderne Mala Kapela og Lička Plješivica. Det er Kroatiens

ældste og største nationalpark. Området blev nationalpark i 1949 og kom på UNESCO's verdensarvsliste i 1979.

Parken dækker knap 300 km². Selv om det er søerne og vandfaldene, vi først og fremmest forbinder med Plitvice, udgør vandfladerne mindre end én procent af nationalparkens areal. Langt størstedelen er dækket af skov.

De berømte søer

Traditionelt taler man om Plitvices 16 søer. Det er de 16 større, navngivne søer – 12 øvre og 4 nedre.

Nyere kortlægning har imidlertid vist, at der i virkeligheden findes langt flere små søer også nogen underjordiske.

De øvre søer ligger hovedsageligt i dolomit, hvor landskabet er forholdsvis blødt med skovklædte og afrundede bredder. De nedre søer ligger derimod i en smal kalkstenskløft med stejle klippesider.

Søsystemet falder fra 636 til omkring 503 meter

Og ligger mellem 500 og 640 meter over havet.

Den øverste og højest beliggende af de 16 navngivne søer er

Prošćansko jezero, som ligger omkring 636 meter over havet. Herfra bevæger vandet sig gennem de øvre søer og videre til den største sø Kozjak, inden det fortsætter gennem de fire nedre søer. Den nederste sø, Novakovića Brod, ligger omkring 503 meter over havet.

Der er således et samlet naturligt fald på 130–135

højdemeter fra den øverste til den nederste sø. Faldet sker ikke på én gang, men fordeles over en lang række naturlige barrierer, små kaskader og større vandfald.

Hvordan blev søerne dannet?

Det helt særlige ved Plitvice er måden, søerne er blevet dannet på. Vandet indeholder store mængder opløst kalk. Når vandet løber over sten, mosser og andre planter, udfældes kalken som små krystaller. Sammen med blandt andet mosser, alger og bakterier opbygges langsomt en porøs kalksten, som kaldes tuf eller travertin.

Gennem tusinder af år er der på denne måde vokset naturlige dæmninger på tværs af vandløbene. Bag dæmningerne samles vandet til søer, mens vandet strømmer over barriererne som vandfald.

Processen foregår stadig. De aktive travertinbarrierer vurderes at være omkring 6.000–7.000 år gamle, og de vokser fortsat. Plitvice er derfor ikke et færdigt landskab. Søernes bredder, vandløb og vandfald ændrer sig langsomt, mens naturen fortsætter med at bygge landskabet. Det er netop denne levende proces, der er en væsentlig årsag til Plitvices status som verdensarv.

Hvor kommer vandet fra?

Det meste af vandet kommer fra karstkilder i bjerg- og skovområderne oven for søerne.

Regn og smeltevand trænger ned gennem sprækker i kalkstenen, bevæger sig gennem underjordiske karstsystemer og kommer senere frem igen som kilder.

De to vigtigste vandløb er Crna Rijeka – Den Sorte Flod – og Bijela Rijeka – Den Hvide Flod. De mødes ved Plitvički Ljeskovac og danner vandløbet Matica, som efter cirka 1,5 km løber ud i Prošćansko jezero og dermed føder hele kæden af søer.

En stor del af vandets vej gennem landskabet er altså usynlig. Under jorden findes et omfattende system af sprækker, hulrum, grotter og lodrette skakter. Der er registreret mere end 100 grotter og andre speleologiske formationer i og umiddelbart omkring nationalparken.

Veliki Slap – Det Store Vandfald

En interessant detalje er, at vandet i Veliki Slap ikke kommer fra selve kæden af de 16 søer. Plitvica-floden har sin egen kilde og løber cirka fire kilometer gennem landskabet, inden vandet styrter omkring 78 meter ned over klippen og danner Veliki Slap – Det Store Vandfald.

Ved foden af de nedre søer mødes vandet fra Plitvica-floden med vandet fra søsystemet. Herfra fortsætter det som Korana-floden til Donau og videre til Sortehavet.

Vandfaldene

Det er vanskeligt at angive et præcist antal vandfald i Plitvice. Søerne forbindes af et stort antal vandfald, små kaskader og strømfald. Nogen steder angives ca 90.

Da travertinbarriererne stadig vokser og ændrer form, ændres vandets løb også. Nye kaskader kan opstå, mens andre ændrer størrelse eller form.

Det er derfor mere korrekt at betragte Plitvice som ét stort, levende system af søer, vandfald og kaskader end at angive et bestemt antal vandfald.

Mennesket og Plitvice

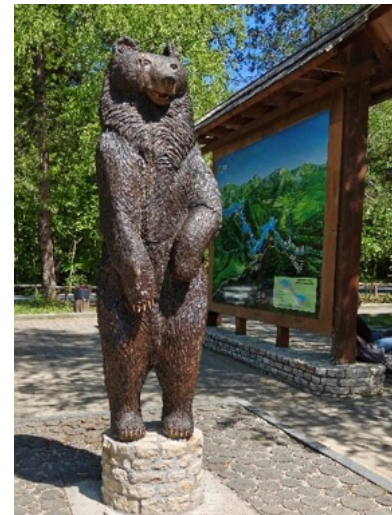
Mennesker har levet i området siden forhistorisk tid. Skov blev ryddet til marker og græsningsarealer, og vandets kraft blev

udnyttet. Ved vandløb og vandfald blev der blandt andet anlagt vandmøller, valkemøller og savværker.

I slutningen af 1800-tallet begyndte turismen for alvor. De første stier omkring Kozjak blev anlagt i 1888, og i begyndelsen af 1900-tallet kom flere stier og broer – nogle omtrent dér, hvor vi går i dag.

Efterhånden voksede erkendelsen af, at det særlige landskab skulle beskyttes. I 1949 blev Plitvice Kroatens første nationalpark, og i 1979 blev området optaget på UNESCO's verdensarvsliste.

Plitvices fremtid

Forholdet mellem turisme og naturbeskyttelse er i dag en af parkens store udfordringer.

Plitvice tiltrækker meget store besøgstal, og de mange mennesker belaster stierne og de følsomme naturområder. Samtidig er vandkvaliteten afgørende. Forurening og for mange næringsstoffer kan påvirke det naturlige økosystem og dermed også dannelsen af nye travertinbarrierer.

Kroatiens mål er derfor ikke blot at bevare søerne, som de ser ud i dag, men at beskytte de naturlige processer, der fortsat skaber dem.

Vandkvalitet, vandstand, vandføring og de organismer, der medvirker til travertindannelsen, overvåges løbende. Samtidig arbejder nationalparken med at styre de mange besøgende og beskytte søernes opland og grundvand.

Hotel Jezero – vores base i nationalparken

Vi skal bo på Hotel Jezero som ligger midt i Plitvice Nationalpark, tæt ved indgang 2 og kun omkring 300 meter fra Kozjak, den største af Plitvice-søerne. Beliggenheden er ideel til vandreferie, fordi vores ture kan begynde direkte fra hotellet. Parkens både (sejler på Kozjak søen) og panoramakøretøjer er gratis, når man bor på hotellet og kan bruges lige så meget, som man har lyst til. De er let tilgængelige, så dem bruger vi til nogen af turene.

Hotellet er et større hotel med over 200 værelser. Hotellet har gratis wi-fi.

Vi har fuld pension med madpakker til frokost. Måltiderne serveres i hotellets hovedrestaurant med buffet morgen og aften.

Vandhanevandet kan drikkes.

Der findes desuden en à la carte-restauranten samt en lobbybar/cafe og udendørs terrasse. Køkkenet benytter blandt andet lokale råvarer fra Lika-regionen.

Efter dagens vandring er der mulighed for afslapning i hotellets wellnessområde, som er gratis at benytte for hotellets gæster. Her findes pool, sauna, jacuzzi og fitnessrum. Der tilbydes massage og bowling mod betaling.

Om vandreruterne

Oplev nogle aktive dage i den enestående Plitvice Nationalpark, hvor et stort netværk af afmærkede vandreruter fører os gennem nogle af Europas mest spektakulære naturområder. Her veksler landskabet mellem turkisblå søer, brusende vandfald, tætte bøgeskove, træbroer over det krystalklare vand og smukke udsigtspunkter.

Dagene er dedikeret til vandring, og du får mulighed for at udforske parkens mange afvekslende ruter – fra lette panoramaruter langs søerne til længere vandreture gennem skovklædte områder og højere beliggende udsigtspunkter. Hver rute byder på nye naturoplevelser, skiftende landskaber og et rigt dyre- og planteliv, så ingen vandredag er ens.